

1 Desalonaika

Pol köp nöd u Desalonaika n̄bi b̄i kal̄ip kal̄i kl̄iñ r̄ika

¹ Hon Pol, Sailas, Dimodi, kalöp Bapi God B̄i Kub Jisas Krai apil m̄hau n̄bi b̄i kale daun kub Desalonaika m̄dpim gau, köp an̄bi kal̄i kl̄iñ r̄ikabun.

God kalöp mög n̄ñöm ud aij gö, m̄d aij ḡmim.

*

Desalonaika n̄bi b̄i Krai n̄p n̄ñ udöm c̄ig aij ḡila

² Sabe gun, kalöp magöñhalö pör nöp God n̄p aij a ḡpun.

³ Bapi God n̄p sabe gun, pör nöp kalöp gas̄i n̄ñun, kale aige göl rö ḡpim u gas̄i n̄ñun, God n̄p aij a ḡpun. Kale B̄i Kub hon Jisas Krai n̄p n̄ñ udmim c̄ig aij ḡmim, n̄p wög ḡi aij ḡpim; kale B̄i Kub hon Jisas Krai n̄p m̄dmagö l̄mim, kl̄ö ḡmim n̄p wög göl ḡi m̄dpim; kale B̄i Kub hon Jisas Krai aip ram m̄nñ kumi kabö adö lañ au arammim nan aij udnabim a ḡmim, marö auö gas̄i iru n̄ñagpim. *

⁴ Añ mam aij. Hon n̄ñbun kale me, God m̄dmagö löm n̄bi b̄i n̄pe ke uda n̄bi b̄i gau m̄dpim.

⁵ Krai manö aij n̄pe u dam ram kale gau amun, kalöp manö magö nöp hag ñagno. Ana U† n̄pe

* **1:1:** Ap 17:1-9 * **1:3:** 1Ko 13:13; Kol 1:4-6

hanip an dan midöm, kto nipe hanip ñö niñöl gi, Kraiss manö aij u manö niñö yabiñ midöp a gun, kalöp manö yijig göl yabiñ u hag ñino niñ udpe. Kalöp aip hanmidun u, kalöp nan a gun anig göl gi midmidun u, kale ke hadö niñbim. *

⁶ Bi Kub gimidöp u niñmim, hon ke gimidun u niñmim, anib unbö rö nöp gi midaipe. Kale bistam yabiñ midmidim pen Ana Ut nipe gö, kale Kraiss manö aij u niñmim, miñ miñ göl gi niñ ud midaipe. *

⁷ Anig göl gi aij gipe anibu, Kraiss niñbi bi nipe Masedonia Propins mideila gau abe, Akaia Propins mideila gau abe niñöm, anib unbö rö nöp gi aij gi mideila.

⁸ Kale God nip niñ udpe u, manö anibu aram aram, Masedonia Propins, Akaia Propins gau nöp wasö, ram miñöñ gau gau magöñhalö ara niñöm niñbi bi gau magöñhalö hadö niñbal.

⁹ Anib u, hon ram miñöñ rimnap amjakno, niñbi bi anib gau ke aiud udöm hagpal, “Desalonaika niñbi bi kalip manö aij u hag ñaibe, kalöp ud aij göm, nan piral sabe gimidal gau arö göm, God niñö pör kamñ midöp u nip niñ udöm, nipe hagöp rö nöp göm,

¹⁰ Ni nipe Jisas umö, God gö uraka u, kumi kabö adö lañ au niñbö ado gi aunim a göm, abad midpal,” a gipal. Jisas hanip nan a göm uma u me, God kal juöm pen ilön kub ñinab u udagnabun.

2

Pol Desalonaika midöm Bi Kub nip wög ga

* 1:5: 1Ko 2:4-5 * 1:6: Ap 17:5-9

¹ Añ mam bi, kale ke niñbim, nöd ram kale auno u, yiñharñ auagno.

² Daun kub Pilipai nöd amun hag ñino, niñbi bi riñnap hanip manö naj hagöm giñ naj gila u pen God hanip abad midöm giñ nö, gila anibu gasi iru niñagun, Desalonaika amun Kraiñ manö aij u hag ñino, hanip u rö nöp giñ naj gila u pen hañowañ hag ñiñ midaino. *

³ Manö kalöp hagpun u dui gun, gasiñ naj niñun, piral hagun, hag ñagpun.

⁴ Kraiñ manö aij ud aröl a göm, God niñpe ke hanip hag lö, manö aij anibu hag ñibun. Kraiñ manö hag ñino, niñbi bi gau niñlöl, kalip aij gan a gun gagan; God niñpe niñö, niñ aij gan a gun gabun. God niñpe nöp gasiñ midmagö hon añ dan aigöl rö giñ midpun u niñöb. *

⁵ Kale ke niñbim, kalöp aij giñim a gun manö kñiñ aij riñnap kalöp hag ñagno; maniñ nan gau udun a gun manö hag ñagno. God niñpe u rö nöp niñöb.

⁶ Kale Desalonaika niñbi biñ hib hon hagpe adö arnim a gun manö hag ñagno. Niñbi biñ riñnap gau hib hon haglö adö arnim a gun manö hag ñagno.

⁷ Biñ Jisas manö ud arep midpun rö, kalöp manö yiñid hag ñeb rö, pen hane hagagno. Niñbi gau ñiñ painañ kale ud aij giñpal rö u, kalöp hain aij gun ud aij giñno.

⁸ Kalöp midmagö yabñliñ midmidun. God Manö aij niñpe u kalöp hag ñaino, hanip al pak liñig

* 2:2: Ap 16:19-24; 17:1-9 * 2:4: Gal 1:10

gɨblap arö gagbnop. Kale añ mam mɨdmagö hon me.

⁹ Añ mam bɨ, kale nɨɨbim, kalöp aip mɨdun wög klö gun uɨham mɨdmɨdun. Kalöp aip mɨdun, God manö aij nɨpe u kalöp hag ñɨ ajun, uɨham nan magö hanɨp ral dapöm ñɨnaböl a gun, sɨdö aɨ sɨbön yaɨ mani wög rö gun nan ñɨɨmɨdun. *

¹⁰ Kale nɨɨbim, hon kalöp nɨbi bɨ Kraiss nɨp nɨɨ uɨpim gau aip mɨdöl gun, kalöp gɨ aij nöp gun, bɨ asɨɨ mɨdagöp, bɨ manö ap mɨdagöp rö nöp mɨdaino. God nɨpe ke u rö nöp nɨɨb.

¹¹ Kale nɨɨbim, nap bɨ ñɨ pai kale ke hag ñɨ aij gɨpal rö kalöp gɨno. *

¹² God kalöp udö, nɨbi bɨ nɨpe nöp mailö halö mɨdeinabim. Anɨb u, kale God göp anɨbu nɨɨmim, gasɨ nɨɨ aij gɨmim, nagɨ aij adö u nöp gɨ mɨdaimim a gun, kalöp manö hain hag ñɨno. Kale gasɨ halö mɨdmim, kalöp gɨ naj gɨla u gasɨ iru nɨɨagmim, klö gɨmim, nagɨ aij adö u arö gagmim, a gun, manö anɨbu rö kalöp hag ñɨmɨdun.

¹³ Kalöp God manö aij nɨpe hag ñɨno nɨɨmim, manö kale ke nöp hagagaböl, God manö nɨpe ke hagaböl, a gɨmim nɨɨ uɨpe. Nɨɨ me, manö hag ñɨbun u, God manö kamɨɨ gasɨ mɨdmagö kale aɨ daɨ wög gö, magö pɨlöp. Anɨb u, hon pör nöp God nɨp aij a göl gɨ mɨdpun. *

¹⁴ Pen añ mam bɨ. Kraiss nɨbi bɨ nɨpe ram mɨnöh Judia gau cöc ke ke gau ap magum göm God nɨp sabe gɨlö, Juda nɨbi bɨ gau kalɨp gɨ naj gɨla rö nöp, nɨbi bɨ kale ke Desalonaika gau mɨdpal kalöp

* **2:9:** Ap 20:34 * **2:11:** Ap 20:31 * **2:13:** 2De 2:13

u rö nöp gila. *

¹⁵ Juda nibi bi gau kale God manö hagep bi gau kalip al pak löm, Bi Kub Jisas nip al pak löm, hanip yu gi yula. God kalip niñöm ñiñi lagöp. Kale nibi bi gau magöñhalö niñlö mulu lugöp. *

¹⁶ Kraiss nip niñ udlö kalip kamini gisön ñinab a gun, Kraiss manö aij nipe u Juda nibi bi wasö gau kalip hag ñino, Juda nibi bi gau kal juöm, hanip adan urön gipal. Gipal anibu, kale pör nöp nan si nan naij gimidal rö nöp gi dam dam dam arö, nan si nan naij kale asmen kub yabih rö midöp. Pen miñi God kalip kal juöm gö marö kub yabih kalip auöp.

Pol kalöp kauyan am niñnam, a ga

¹⁷ Añ mam bi. Kale aip midno, Juda nibi bi hanip yu gi yula u, mög gö niñöl gi midpun. Hañ roman hon aui midpun pen gasi hon kalöp aip midöp. Anib u, kalöp kauyan am niñun a gun, gasi u nöp niñ midpun.

¹⁸ Kalöp am niñun a gi gasi niñun, yad Pol, ñin miñöp aka miñau niñan amnabin a ginö, pen Seden hanip adan wamöb.

¹⁹ Kraiss nibi bi rimnap halö gipal rö, kale abe gipe me, hon gasi halö midpun; kale gipe, miñ miñ göl gi midpun; kale gipe, Bi Kub hon Jisas aunab ñin u, manö aij ne hag ñino magö pilöp i, a ginabun. *

²⁰ Kale nöp gasi niñun, miñ miñ göl gi, aij a göl gi nöp midpun.

* **2:14:** Ap 17:5 * **2:15:** Ap 9:23,29; 13:45,50; 14:2,5,19 * **2:19:** Plp 2:15-16; 4:1; 2De 1:4

3

¹ Pen kalöp mög niņun am niņun a gun, yiņid am niņeb rö lagö, yad Pol, Sailas, hol m+höhj daun kub Adens midul, *

²⁻³ mam hon Dimodi, hol aip God niþ wög göm, Kraiss manö aij niþe u hag ñi ajöp u, niþ hag yulo na. Kalöp gi najj gilo, niþi bi r+mnap Kraiss niþ arö ginaböl rö löp, Dimodi amöm, kalöp aip midöm Kraiss manö aij u hag ñi aij gö, kale Kraiss niþ niņ ud pidöhj gimim, gasi halö mideinabim a gul, niþ hag yulo na. Pen kale niņbim, Kraiss niþi bi niþe midpun rö, hanip gi najj gilo marö udnabun. *

⁴ Kale aip midun, hanip gi najj ginaböl a gino u, kale anib unbö rö nöp gila u hadö niņbim.

⁵ Anig geila, kalöp mög yabit niņem, gasi iru niņem, aige göl gimim midpim u niņnim a gem, Dimodi niþ hag yunö. Gasi yad niņnö u, Seden niþe kalöp tip gö manö uþham hag ñino niņbe u arö gimim rö löp, a gi gasi niņnö.

Dimodi ado gi apöm, mid aij gipim, a ga

⁶ Pen Dimodi kalöp am niņöm apöm hagöp, Kraiss niþ niņ udmim cig aij gimim, niþi bi gau kalip midmagö limim, halip m+höhj gasi niņöl gi ñiñi libim. Hol m+höhj milö gai i midul, kalöp mög niņbul rö, kale pen u rö nöp ram minöhj kale gau midmim, halip m+höhj mög niņbim, a göp. *

⁷ Pen hanip gi najj gilo mid aij gagno ñin u, Dimodi apöm, kale Kraiss niþ niņ ud pidöhj gipim manö u hagö, hanip midmagö pitu göp. *

* 3:1: Ap 17:15

* 3:2-3: Ap 16:1-3; 2Di 3:12

* 3:6: Ap 18:5

* 3:7: 2De 1:4

⁸ Kale Bî Kub cig aij gîmim nîp aip jîm ñöl mîdpim u nîñun, hon kamîñ yabił mîdpun.

⁹ Mîd aij gîpim u nîñun, God nîp aij a gun. God nîpe gö, kalöp gasî nîñun, mîñ mîñ yabił gîpun. Anîb u, nîp aij a göl gî mîdpun.

¹⁰ Kauyañ am kalöp nîñun, Krais manö aij u hag ñîno, Krais nîp nîñ ud pîdöñ gîmim a gun, kîö gun God nîp sîdö añ sîbön yañ sabe göl gî mîdpun.

¹¹ Anîb u, Bapi God nîpe ke abe, Bî Kub hon Jisas abe hanîp adan hiıklö, mîdpim u nînabun.
*

¹² Hon kalöp mîdmagö yabił lîbun rö, Bî Kub kalöp gî ñö, kale ke u rö nöp pen pen mîdmagö lîmim, nîbi bî gau kalîp magöñhalö mîdmagö lîmim gîmim.

¹³ Bî Kub Jisas kalöp kîö nîpe ñöm abad mîd damöm, nîbi bî ut nîpe gau magöñhalö udöm ado gî aunab ñîn u, nîpe apöm kalöp udö, God Bapi hon amgö ilö adö nîpe u, kalöp manö ap mîdagö nîbi bî ut nîpe mîdeinabim.

4

God nîp aij gîñîm adö u nöp gîmim

¹ Añ mam bî. Kale aip mîdaino ñîn u, kale aige göl gîmim God nîp aij gîñab adö u nöp gîñabim u kalöp hag ñîno. Manö hag ñîno u kale udmim anîb unbö rö nöp göl gî mîdpim. Pen uri hon Bî Kub Jisas nîbi bî nîpe mîdpun rö, yad kalöp hagabin kale gî aij gîmîdim u, uri adö anîbu nöp kîö gîmim rapîñ nöp gîpe arñîm.

* **3:11:** 2De 2:16

2 Bı Kub Jisas hanıp hagö kalöp manö nihön nihön hag ñino u kale hadö nihbim.

3 God nıp aij gınab u, kale nıbi bı ke kamıñ aij mıdmim, nıbi si bı si gagnabim. *

4 Kale magöñhalö, God nıp aij gınab adö u nöp hañ romanı kale abad mıd aij gıpe, nıbi bı gau niñlö kalöp manö ap mıdagnab. *

5 Nıbi bı God nıp niñagpal gau, gası naj niñöm nıbi si bı si udun a göm, gı ajpal rö gagmim.

6 Pen kale Kraıs nıbi bı añ mam gau nan sıkim gımim nan kale pıñ gı udagmim. Nıbi bı rımnap anıg geinaböl u, God kalıp magöñhalö pen ilön ñınab. Manö anıbu kalöp nöd hag ñı aij gıno.

7 Nan si nan naj gımim a göm, God hanıp manö aij nıpe hagöm udaga; gı aij göl gı nöp mıdmim, nıbi bı uł mıdaimim a göm hanıp uda. *

8 Anıb u, nıbi bı manö hagabun anıb i jı niñnaböl gau, hanıp jı niñagnaböl; God nıp jı niñnaböl. Pen God nıpe Ana Uł nıpe kalöp ñab. *

9 Kraıs nıbi bı añ mam gau kalıp mıdmagö lımim a gun manö u kalı kñiñ rıkagun. God kalöp gası aij ñö, kale ke niñmim hadö pen pen mıdmagö lıbim. *

10 Kraıs nıbi bı nıpe Masedonia Propins mıdpal gau magöñhalö u rö nöp hadö mıdmagö lıbim. Pen kalöp manö kłö hagun hagabun, kłö gımim pör nöp adö anıbu nöp gıpe kub arnım.

11-12 Pen kalöp nöd hagno rö, nıbi bı gau aip agamıj mıd aij gun a gımim gıpe arnım. Wög

* 4:3: 1De 5:23; 1Pi 1:16

* 4:4: 1Ko 6:13

* 4:7: 1Pi 1:15-16

* 4:8: Luk 10:16; 2Ko 1:22

* 4:9: Jon 13:34

waryö kale gau ke g+mim nan ñiηmim. An+u, nan magö, mani nan kale gau ke midö niηöl gi, nan as+u hag niηagnabim me, ni+u bi+u Krai niηagpal gau, kalöp niηlö aij ginab. *

Bi Kub ado gi aunab

¹³ Pen añ mam bi. Kalöp manö ap hag ñi aij ginabun. Ni+u bi+u kale rimnap umaiöl, böη nöp umbal a g+mim, ni+u bi+u rimnap mög gö mi+u öη gi+u pal rö gagmim.

¹⁴ Jisas uma u, God gö uraköm kam+u η midöp a gun niηbun rö, ni+u bi+u Jisas niη niη udöm umla gau, Jisas ado gi aunab ñi+u u, God gö, Jisas ni+u bi+u ni+u pe umla an+u b gau dap halö aunab a gun, niηbun. *

¹⁵ Pen Bi Kub ni+u pe ke manö hag ñi+u mi+u döp rö niηbun, hon ni+u bi+u kam+u η midno niηöl gi Bi Kub ado gi aunab gau, ni+u bi+u nöd umla gau kal+u p ar+u k aragnabun. *

¹⁶ Manö kub ap kumi kabö adö laη ni+u bö hagöm, ejol magöηhalö gau abad mi+u döp ejol kub u wiñ gau+u gö niηöl gi, God a+u η magö u hagö niηöl gi, Bi Kub ni+u pe ke kumi kabö adö laη au ni+u bö aunab. Bi Kub auö, ni+u bi+u Krai niη niη udöm umla gau, nöd uraknaböl.

¹⁷ Kale uraknaböl niηöm God ni+u pe han+u p ni+u bi+u ni+u pe kam+u η mi+u deinabun gau kal+u p aip u+u gö, kumi kabö laη ap ran jak am Bi Kub aip magum ginabun. An+u b u, hon Bi Kub aip pör nöp pör nöp mi+u deinabun.

* **4:11-12:** Ep 4:28 * **4:14:** Ro 14:9; 1Ko 15:3-4,12 * **4:15:** 1Ko 15:51-52

18 An+bu, manö hagabun an+bu i pen pen hag am+il ap+il g+mim, gasi halö m+idaimim.

5

B+ Kub hon ado gi aunab u ni+un m+id aij gun abad m+daiun

¹ Pen añ mam bi. B+ Kub ni+pe ñ+n mai aunab, ni+bi bi nan ni+hön gi+lö ni+öjöl gi aunab u, kalöp hagagun.

² Kale ke ni+nbim, B+ Kub aunab u, ni+p abad m+deinaböl ñ+n u auagnab. Bi nan si udep gau ni+bi bi han arbal magö u aubal rö u aunab. *

³ M+ñi agam+ij m+id aij gi+pun, han+ip m+ñi nan ap gagnab a gi+naböl ñ+n u nöp yi+ñid auö, gasi kub yabi+ ni+ñaböl. Ni+bi ñi pai+ñan yag daun+ig gi+lö ilön göp rö u gi+nab; yi+ñid nöp ilön naij udlö p+ñi+ñ gi aröl rö lagnab. *

⁴ Pen añ mam bi. Bi nan si udep gau apöm ram nap bi udlö, m+dmagö kale pi+tu gi+nab. Pen kale si+bön böñ au m+dagpim rö, ñ+n kub an+bu auö, m+dmagö kale pi+tu gagn+m.

⁵ Kale magöñhalö mailö ñi pai m+dpim; kale magöñhalö si+dö an ñi pai m+dpim. Hon si+bön ñi pai wasö. *

⁶ Ni+bi bi ri+mnap uhön hanbal rö m+dagaiun; gasi ni+ñ aij gun m+daiun.

⁷ Ni+bi bi uhön hanbal gau, si+bön yan nöp hanbal. Ni+bi bi ñig klö ni+ñöm hau+ l+bal gau, si+bön yan nöp gi+pal.

* 5:2: Mad 24:42-43; 2Pi 3:10; Rep 3:3
21:34-35 * 5:5: Ro 13:12

* 5:3: Mad 24:39; Luk

⁸ Pen hon nibi bi sidö an ajpun gau, gasi niñöl gi midaiun. God Manö niñ udun, God niñ midmagö li midaiun; anig gino, sior pidöñ ami bi rol libal rö, pabıl migan hon u mideinab. Bi Kub hon Jisas Krais aip ram mınöñ kumi kabö adö lañ au aramun nan aij udnabun a gipun u, gasi niñöl gi midaiun; anig gino, usajıl pidöñ bad libal rö, nabıc cög hon u mideinab. *

⁹ Niñhön ginig: God hanip ga u, ilön kub udlañ a göm gaga; Bi Kub hon Jisas Krais gö, niñ aip ram mınöñ kumi kabö adö lañ au aramun nan aij udnabun a göm ga.

¹⁰ Krais hanip a göm uma u, kamıñ midno aunab aka umöl midno aunab u manö midagöp; amun pör pör nöp niñpe aip kamıñ mideinabun. *

¹¹ Anıb u, Krais nibi bi niñpe pen pen Krais manö aij u hag niñmim, niñ ud pidöñ gimim, gasi halö midmim. Pen hagajın i kale anıb unbö rö nöp hadö gipim.

Manö hag naböñ juöm, kale midpim, a ga

¹² Añ mam bi. Bi kub kalöp uıtham wög gi ñöl gi, manö ud asıköl gi, manö hag ñöl gi midpal gau, kalıp ud aij gimim.

¹³ God ke hagö wög anig gıpal u, kalıp midmagö limim ud aij gimim. Pen kale magöñhalö agamıñ jim ñöl midaimim.

¹⁴ Añ mam bi niñim. Niñbi bi wög gagöm mid aij gagpal gau kalıp manö kłö haggim. Niñbi bi mög gö gasi mlö li midpal gau kalıp manö hain haggim hag niñ aij gimim. Niñbi bi hain gau kalıp

* 5:8: Ais 59:17; Ep 6:14,17 * 5:10: Ro 14:8-9; 1De 4:14

gı ñımim. Nıbi bı gau magörhalö kalıp pör nöp manö hain hagmim agamıj mıdaimim. *

15 Nıbi bı rımnap kalöp gı naij gaiöl, pen naij gagmim. Pen pen ud aij gımim, pen pen gı aij gımim. Pen nıbi bı ke nıbö gau abe, anıb unbö rö nöp gımim. *

16 Pör nöp mıñ mıñ göl gı mıdmim; *

17 pör nöp God nıp sabe göl gı mıdmim;

18 pör nöp God nıp aij a göl gı mıdmim. Krais Jisas nıbi bı nıpe mıdmim anıg göl gı mıdaibe me, God nıp aij gınab. *

19 God Ana hanıp gası ñınım a gımim nıñöl gı mıdaimim. *

20 Nıbi bı God manö hagep gau manö hagaiöl arö gagmim.

21-22 Pen nıbi bı rımnap piral hagöl rö löp u, nıñ aij yabıt gımim. God Manö yıjıg göl u hagaiöl nıñmim udmim; piral hagaiöl nıñmim udagmim. Naij adö rımnap gagmim. *

23 God hanıp nıbi bı ud aij göp agamıj mıd aij gıpun u, nıpe ke kalöp abad mıdöm gö, kale nıbi bı ke kamıñ aij nıpe mıdeinabim. God nıpe ke gö, Bı Kub hon Jisas Krais aunab ñın u, ana kale gau, gası rımıd mıdmagö kale gau, hañ roman kale gau magörhalö, asıñ ap mıdagnım. *

24 God kalöp manö aij nıpe haga u, manö nıpe hagöp rö, anıb unbö rö nöp göp. Anıb u nıñbun, auı hagajın rö kalöp gınab.

* 5:14: 2De 3:6,11 * 5:15: Ro 12:17; 1Pi 3:9 * 5:16: Plp 4:4
 * 5:18: Ep 5:20 * 5:19: Ep 4:30 * 5:21-22: 1Jn 4:1 * 5:23:
 2De 3:3

²⁵ Añ mam bi. Hanip gasi niñmim, God nip sabe gimim.

²⁶ Kale Bi Kub nip niñ udpim rö, Krais niñbi bi añ mam magöñhalö pen pen hag wiñhai udöl gi, alaun bom halumim.

²⁷ Bi Kub hon u niñ midöp rö kalöp hagabin, manö kali kñiñ rikabin anñbi, añ mam gau kalip magöñhalö amgö li hagpe niñöl.

²⁸ Bi Kub hon Jisas Krais kalöp mög niñöm, ud aij göl gi midainim.

Manö Kamɨŋ
The New Testament in the Kobon Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kobon long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kobon

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

3850151d-322e-5e07-a069-b89a616a091d